

סדר ט"ו בשבט משפחתי ושמח

1.0 ברוכים הבאים לחג האילנות!

חג ט"ו בשבט שמח לכל המשפחה! היום הוא ראש השנה לאילנות, יום הולדת מיוחד לכל העצים והצמחים. בסדר החגיגי שלנו נתחבר יחד אל הטבע, אל השורשים שלנו בארץ ישראל ונודה לקדוש ברוך הוא על כל השפע, הצבעים והטעמים שהוא מעניק לנו.

הערב, כל פרי שנאכל הוא לא סתם 'נשנוש'. אנחנו מכוונים שעל ידי הברכה והאכילה שלנו, יירד שפע וברכה לכל העצים בעולם, ולכל עם ישראל.

אז בואו נתארגן יחד, נסדר שולחן חגיגי ונתחיל בחוויה המשפחתית המיוחדת שלנו!

2.0 ההכנות לסדר: מה צריך על השולחן?

שלב ההכנות הוא חלק בלתי נפרד מהחגיגה! זו הזדמנות נהדרת לילדים להרגיש שותפים, לסדר את הפירות, לערוך את השולחן ולהיכנס לאווירת החג. שולחן ערוך יפה ומסודר יהפוך את הסדר שלנו לזורם, נעים ומהנה במיוחד.

רשימת קניות (למשפחה של 4)

• שתייה

- 1 [] בקבוק מיץ ענבים לבן (תירוש)
- 1 [] בקבוק מיץ ענבים אדום (תירוש)

• מאפה (לברכת "מזונות")

- 1 [] חבילת קרקרים, עוגיות או עוגה בחושה פשוטה (כמות קטנה, רק לפתיחה)

• פירות עם קליפה חיצונית

- 1 [] אגוזי מלך / שקדים / פקאן (כ-100 גרם סה"כ)
- 1 [] רימון או 2 תפוזים/קלמנטינות

• פירות עם גרעין פנימי

- 1 [] חבילת תמרים (רצוי מסוג מג'הול)
- 1 [] קופסת זיתים (או זיתים טריים)
- 1 [] משמשים מיובשים או שזיפים מיובשים (כ-100 גרם)

• פירות הנאכלים בשלמותם

- 1 [] חבילת צימוקים או ענבים טריים
- 1 [] חבילת תאנים מיובשות (לבדוק מתולעים) או תותים טריים (לשטוף היטב)
- 2 [] תפוחי עץ (אפשר לחתוך לפלחים)

• פרי חדש לברכת "שהחיינו"

- [] פרי אחד עונתי שלא אכלתם עדיין השנה (למשל: קרמבולה, פיטאיה, פסיפלורה או שסק)

סידור השולחן

1. סדרו את כל הפירות בצורה יפה וחגיגית על מגש גדול במרכז השולחן.
2. הכינו לכל אחד מבני המשפחה כוס ריקה, שנתמלא בה ארבע פעמים במהלך הסדר.

עכשיו, כשהכל מוכן, צבעוני ומזמין – אפשר להתחיל בחגיגה!

3.0 מתחילים את הסדר: האדם עץ השדה

חלק הפתיחה של הסדר מחבר אותנו לרעיון הרוחני העמוק של החג: הקשר המיוחד בין האדם לעץ. בדיוק כמו שעץ צומח מהאדמה כלפי השמיים, כך גם אנחנו שואפים תמיד לצמח, להתפתח ולהוציא פירות טובים – של מעשים טובים, מידות טובות ושמחה.

דברי פתיחה (אבא/אמא מקריא/ה):

בנות יקרות ובני משפחה אהובים, חג שמח!

הערב אנחנו חוגגים לאילנות, אבל בעצם אנחנו חוגגים גם לעצמנו. התורה אומרת: 'כי האדם עץ השדה'.

אנחנו מתפללים שהשורשים שלנו (האמונה) יהיו חזקים, שהגזע שלנו (הגוף והחיים) יהיה ישר וזקוף, ושניתן פירות מתוקים של מצוות ומעשים טובים.

הערב, כל פרי שנאכל הוא לא סתם 'נשנוש'. אנחנו מכוונים שעל ידי הברכה והאכילה שלנו, יירד שפע וברכה לכל העצים בעולם, ולכל עם ישראל.

התחלה סמלית: ברכת "מזונות"

מוזגים לכולם שתייה קלה/מים ומחלקים עוגה/קרקרים.

המשמעות: אנו מתחילים בברכה על החיטה, שהיא אחת משבעת המינים שבהם נתברכה ארץ ישראל. הלחם והמאפה הם הבסיס לקיום הפיזי שלנו, בדיוק כמו שהתורה היא הבסיס והמזון לנשמה שלנו.

כולם מברכים יחד בקול: "בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיְּנֵי מְזֻנוֹת. וְאוֹכְלִים מֵעֵט."

תפילה לפני אכילת הפירות

(לפני שמתחילים עם הפירות, קוראים את התפילה המיוחדת הזו. כדאי להגיד לילדים לעצום עיניים ולכוון בלב שה' יקבל את התפילה:)

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,

שֶׁתִּהְיֶה אֲכִילָה זוֹ שְׂאֵנוּ אוֹכְלִים הַלֵּילָה מִפְּרוֹת הָאֵילָן,

בְּקִדְשָׁה וּבִטְהָרָה, וּבִכְנֻנָּה רְצוּיָה לְפָנֶיךָ.

וּבְלַח הַבִּרְכוֹת שֶׁנִּבְרָא, יִמְשֹׁךְ שְׁפַע רַב וּבִרְכָּה מִהַשָּׁמַיִם

לְכָל הָאֵילָנוֹת וְהַצִּמְחִים בָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְעוֹלָם כָּלוֹ.

וְתַצְמִיחַ אוֹתָנוּ וְאֶת יְלָדֵינוּ לְתַפְאֲרָתְךָ, וְנִהְיֶה כְּגֹן רֶוַח שֶׁלֹּא פּוֹסְקִים מִיָּמִיו,

וְנִזְכֶּה לְקַיֵּם אֶת כָּל הַמִּצְוֹת הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ בְּשִׂמְחָה.

כולם עונים: אָמֵן!

כעת, לאחר שפתחנו את הלב בתפילה, אנו מוכנים להתחיל את מסענו דרך הפירות והעולמות השונים.

4.0 שלב ראשון: עולם העשייה - לפצח את הקליפה

השלב הראשון בסדר מייצג את "עולם העשייה" – העולם הפיזי והחיצוני שלנו. הפירות שנאכל בו, אלו שיש להם קליפה קשה מבחוץ ופרי טעים מבפנים, מלמדים אותנו על התמודדות עם אתגרים חיצוניים ועל היכולת שלנו לגלות את הטוב המסתתר גם מאחורי קשיים.

• **הפירות:** אגוזים, שקדים, רימון, תפוז.

• **הכוס:** כוס ראשונה - מיץ ענבים לבן בלבד.

מוזגים לכולם כוס ראשונה של מיץ לבן.

הסבר ומשמעות (אבא/אמא מקריא/ה):

לפירות האלו יש קליפה קשה בחוץ, אבל בפנים הם מתוקים.

זה מלמד אותנו שלפעמים יש קשיים בחיים, או שיש לנו 'קליפות' (כמו מידות לא טובות) שמפריעות. המשימה שלנו היא לפצח את הקליפה, להתגבר על הקושי, ולגלות את הטוב שמסתתר בפנים.

אחד המבוגרים מברך בקול רם: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָעֵץ".
כולם עונים "אָמֵן!" ומתכוונים לפטור בברכה זו את כל פירות העץ שנאכל בסדר. לאחר מכן, שותים מהמיץ הלבן ואוכלים מהפירות.

לאחר שהתגברנו על המחסומים החיצוניים, אנו פונים כעת להתבוננות פנימה אל תוך הלב.

5.0 שלב שני: עולם היצירה - להוציא את הגרעין

השלב השני מייצג את "עולם היצירה", עולם הרגשות שלנו. הפירות שאנו אוכלים כעת הם אלו שיש להם גרעין קשה בפנים. הם מסמלים את העבודה הפנימית שעלינו לעשות – לזהות את הדברים הקשים או הלא-טובים שבתוכנו, להוציא אותם, ולהשאיר בלב רק את הטוב, המתוק והשמח.

• **הפירות:** תמרים, זיתים, משמשים מיובשים.

• **הכוס:** כוס שנייה - רוב המיץ לבן ומעט אדום.

מוזגים כוס שנייה. זו הזדמנות נהדרת לתת לילדים להוסיף בעצמם מעט מיץ אדום למיץ הלבן ולראות את הצבע משתנה!

הסבר ומשמעות (אבא/אמא מקריא/ה):

לפירות האלו יש גרעין קשה בפנים. את החלק הטוב אוכלים, ואת הגרעין מוציאים.

זה מלמד אותנו לדעת להוציא מהלב שלנו דברים לא טובים (כמו כעס, עצלות או עצב), ולהשאיר בתוכנו רק את הדברים הטובים והשמחים. הגרעין גם מזכיר לנו שתמיד אפשר לצמוח מחדש.

שותים מהכוס המעורבבת ואוכלים מהפירות. נזהרים על השיניים עם הגרעינים!

מתוך עבודה פנימית זו, אנו שואפים להגיע לשלמות, שבה אין עוד צורך להפריד בין טוב לרע.

6.0 שלב שלישי: עולם הבריאה - שלמות מתוקה

השלב השלישי מעלה אותנו ל"עולם הבריאה", שהוא עולם המחשבה והרוחניות הגבוהה. הפירות שאנו טועמים כעת הם פירות מושלמים, שאפשר לאכול את כולם, מהקליפה ועד התוך. הם מסמלים את השאיפה שלנו להיות אנשים שלמים וישרים, שהפנימיות והחיצוניות שלהם זהות – "תוכנו כברו."

- **הפירות:** תאנים, צימוקים, תותים, תפוח עץ.

- **הכוס:** כוס שלישית - חצי מיץ לבן וחצי אדום.

מוזגים כוס שלישית, חציה לבן וחציה אדום.

הסבר ומשמעות (אבא/אמא מקריא/ה):

הפירות האלו מתוקים וטובים לגמרי – גם בחוץ וגם בפנים. אין שום פסולת.

זו השאיפה שלנו: להיות 'תוכנו כברו'. שנהיה אנשים ישרים, אמיתיים וטובים לגמרי. שמה שאנחנו מראים כלפי חוץ, זה בדיוק מה שיש לנו בתוך הלב. לב טהור ונקי לה'.

שותים מהכוס השלישית ואוכלים מהפירות בשמחה.

כעת, משהגענו לרמה גבוהה של שלמות, אנו מוכנים לקבל את השפע והשמחה השלמה.

7.0 שלב רביעי וסיום: שמחה שלמה וברכה לעתיד

במסע קצר עברנו דרך עולם המעשה, עולם הרגש ועולם המחשבה. כעת אנו מגיעים לשיא, לשלב הסיום שמסמל שמחה שלמה, התחדשות והודיה גדולה על כל הטוב שבחינו.

- **הכוס:** כוס רביעית - מיץ אדום בלבד.

- **פרי חדש:** אם יש, זה הזמן לברך עליו.

מוזגים את הכוס הרביעית והאחרונה - כולה מיץ אדום.

אם יש לכם פרי חדש שלא אכלתם העונה, זה הזמן להחזיק אותו ולברך יחד:

"בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲחִינוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה."

דברי סיכום (אבא/אמא מקריא/ה):

אנחנו מסיימים את הסדר בתודה גדולה לה' יתברך על ארץ ישראל הטובה, על הפירות המתוקים, ועל המשפחה הנפלאה שלנו. מי ייתן ונזכה תמיד להיות מחוברים ל'עץ החיים' – לתורה הקדושה.

סיום בשירה ובברכה

מסיימים בשמחה ובשירה! אפשר לשיר "ארץ חטה ושעורה..." או כל שיר אחר שאוהבים על ארץ ישראל והטבע.

לאחר הסדר, מברכים ברכה אחרונה ("על המחיה" או ברכת המזון, לפי הכמות שאכלתם מהמאפה).

חג ט"ו בשבט שמח וצמיחה פורחת לכל המשפחה!